

► 4 Febrero, 2022

DIA DEL CÀNCER

Quan
el pacient és
el cirurgià

SOCIETAT / P. 18 I EDITORIAL

▶ 4 Febrero, 2022

Quan el pacient és el cirurgià

Francisco Ochoa veu els malalts amb uns altres ulls: també és víctima del càncer

ANTONI LÓPEZ TOVAR
 Barcelona

Francisco Ochoa, de 31 anys, va haver de canviar de trinxera. Va passar de fer de metge de cirurgia general, acostumat a extirpar diferents menes de tumor, principalment de mama, còlon i hepatobiliars, a usuari del quiròfan com a pacient de càncer. Tractat pel seu col·lega Raúl Terés, del servei d'oncologia mèdica de l'hospital de Sant Pau, s'acaba de reincorporar a la feina a l'hospital del Mar.

Per a un especialista, la vivència del càncer és més dura que per a la població en general, perquè sap ben bé a què s'enfronta i els càlculs de probabilitats sobre les conseqüències de la batalla et fan venir cabòries, explica. Però de tot

Metge de l'hospital del Mar, ha estat tractat per un col·lega del Sant Pau, centre especialista en sarcomes

“Miro de ser molt més humà, més empàtic; asseure'm amb el pacient una estona més”

se n'aprèn: “És important empatitzar molt més amb el que sent el pacient, perquè tu, com a metge, òbviament hi empatitzes, és part de la professió; però potser no t'imagines la magnitud del que sent”.

Va començar amb un dolor a la part posterior del coll. L'atribuïa a l'estrès, a la feina, a una contractura... Es va autoreceptar analgèsics, però la molèstia persistia. Una ecografia, un escàner i altres proves van detectar la presència de sarcoma, un tipus de càncer que comença als ossos o els músculs.

“Jo em penso que un metge ho assumeix de manera diferent”, explica. “Jo controlo molt millor la part física, però per a mi la part psicològica era molt pitjor perquè sabia què em podia passar. Pel cap em rondaven una pila de coses, em podia imaginar els cent escenaris... Un altre pacient potser se n'imagina un parell, bé o malament, i ja està. En aquest sentit, sí que afecta una miqueta més un metge”.

El doctor Ochoa no havia estat mai pacient –“no m'havia fet ni un tall perquè m'hi possessin punts”–, i va quedar en mans del doctor Terés, que opina que un metge ha de ser tractat com qualsevol altra

persona. “Sí que és cert que et pots veure una mica més reflectit en ell perquè compartim professió”, puntualitza. A més, un metge “té moltes coses al cap que potser hi ha un petit percentatge que passen, però

n'ets conscient i això et pot provocar una mica més d'angoixa”. I són més exigents els metges amb els companys? “Depèn molt de la situació i de la personalitat de cadascú. Sí que és cert que de vegades po-

den presentar més dubtes, en correlació amb el fet que hi ha un coneixement més gran de la patologia, però no diria que sigui més difícil tractar-los”.

Francisco Ochoa va comunicar la mala notícia als pares, a

La trobada

La psicooncòloga Sara García enraona amb els doctors Terés i Ochoa en un lloc de trobada i intercanvi de vivències de pacients i familiars afectats

l'Equador. “Durant la malaltia és quan t'adones més que no tens la família a prop. En el moment de dir-los-ho, una cosa és que t'arribi la notícia i puguin anar a veure't aquella tarda i una altra de ben diferent és que a 5.000 quilòmetres t'arribi que el teu fill té càncer. La mare estava més amoïnada que jo i va venir, va estar amb mi en la quimioteràpia i em va acompanyar”, rememora. A més, el metge va recórrer a

Pacient

Ochoa, cirurgià de l'hospital del Mar, en una sala del centre Kàlida, al recinte de l'hospital de Sant Pau, on ha rebut suport i acompanyament per fer front al càncer

MONTSE GIRALT / SHOOTING

Kàlida, un centre ubicat al recinte de Sant Pau que forma part de la xarxa internacional Maggie's, dedicada a proporcionar suport psicològic, emocional i social als malalts de càncer, familiars i amics. Allà, a l'edifici projectat per Benedetta Tagliabue, s'hi apleguen els doctors Ochoa i Terés i la psicooncòloga Sara García per enraonar amb *La Vanguardia*. S'hi respira serenitat, transmesa per les zones enjardinades i els petits horts que envolten la construcció, per la decoració, per la calidesa dels materials...

“Vaig venir durant tot el procés i em va ajudar moltíssim. La part psicològica és superimportant i he portat el procés força bé gràcies a l'ajuda d'aquí”, explica Ochoa. “Jo no és que hagi tingut càncer, sinó que visc amb el càncer, he d'acceptar que és una realitat que està passant i viure amb aquesta realitat”, aprofundeix. Entre les activitats que ha fet a Kàlida hi figura un curs de *mindfulness* en què va conèi-

xer altres malalts i van intercanviar impressions respecte a les seves vivències amb la malaltia.

Efectivament, també els metges que batallen habitualment contra els tumors requereixen suport quan el mal els ataca personalment. El fet de conèixer les possibles repercussions al detall és un motiu més per a l'angoixa. “Segurament no tothom ho necessita, però pot ajudar a millorar. De vegades estem bé, però encara podem estar millor”, apunta García.

A parer seu, no és infreqüent que el malalt pugui sentir una certa incomprensió: “Esclar que quan algú diu que té càncer als altres els impacta. Ara

Segons els metges, el fet de saber les conseqüències del càncer provoca més afectació psicològica

bé, saber la magnitud de les implicacions i l'alteració que això suposa per a la persona no és tan habitual. Fins i tot de vegades a les persones del seu entorn els costa d'entendre de quina manera trastoca la vida del pacient, perquè no només és que no pots anar a treballar o et trobes malament pels tractaments, és que trobes que la teva vida està en perill, i conviure amb això és molt difícil”.

Al doctor Ochoa li van extirpar un tumor cancerigen. “Després vaig tenir una segona cirurgia en què hi havia un petit tumor, un nòdul que davant el diagnòstic maligne del primer també es va treure, però afortunadament no va ser cap altre tumor”. Es va sotmetre a quimioteràpia i el dia de Nadal va acabar les sessions de radioteràpia. No fa gaire ha tornat a fer anar el bisturí a l'hospital del Mar, però amb el punt de saviesa que proporciona el fet de ser als dos costats de la frontera.

“Penso que això m'ha ajudat bastant amb la manera de veure els pacients. Són processos de malaltia que potser un, si no els viu, no se'ls imagina”. “Miro el pacient d'una altra manera”, admet. “Abans m'enfocava molt en la part física. Com que soc cirurgià era més: 'hola, hem fet un escàner, hem descobert aquesta massa, t'hem d'operar'. I, en qüestió de minuts, el pobre senyor que venia amb dolor abdominal s'assabentava que tenia un càncer i que hauria de ser operat. Un ho feia amb tota la bona voluntat del món, però ara és com que miro de ser molt més empàtic, més humà, asseure'm amb ell una estona més, explicar-li'hi bé... Em penso que en aquest sentit he canviat força”.